

Van: Iwein Vanoverschelde
Telefoon: 06 202 52 271

Uw kenmerk: 23bb005076
Ons kenmerk: M2307-1688 - 23bo007090
Bijlage(n): 1

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen
"Belasting ontwijken en zich dan voordoen als
filantroop"

Datum: 12 september 2023

Aan de gemeenteraad

Op 19 juli 2023 stelde R.T.J. van der Velden (Partij voor de Dieren) ons schriftelijke vragen over 'Belasting ontwijken en zich dan voordoen als filantroop'.

Inleidend wordt door de heer Van der Velden gesteld:

'In recente artikelen in de Volkskrant¹ en NRC² wordt uit de doeken gedaan hoe een vermogende familie belasting ontwijkt. Het gaat hier over het ontwijken van dividendbelasting door middel van fiscale constructies waarbij dividend wordt doorgesluisd naar brievenbusfirma's, trusts en stichtingen in belastingparadijzen. Het dividend wordt uiteindelijk deels omgezet in financiële middelen waarmee Stichting De Verre Bergen en aanverwante stichtingen – zoals Stichting Droom en Daad of Stichting Nieuw Thuis Rotterdam – investeringen doen in Rotterdam onder het mom van filantropie.

Partij voor de Dieren heeft al eerder schriftelijke vragen gesteld over belastingontwijking van financiële stromen waarmee het kapitaal van Stichting De Verre Bergen wordt gevoed. Door de recente artikelen kunnen we de beantwoording³ van die vragen nu in beter perspectief plaatsen. Het college bevestigt de strekking van de artikelen in antwoord op onze vraag waar het kapitaal van Stichting De Verre Bergen vandaan komt. Zij schrijft, op voorspraak van deze stichting:

"[H]et kapitaal van Stichting De Verre Bergen en onderliggende stichtingen is gevormd uit schenkingen uit kapitaal dat gevormd is uit dividenden uitgekeerd door HAL Holding N.V."

De artikelen beschrijven uitvoerig hoe de dividenden aan HAL Holding N.V. worden uitgekeerd, welke route ze via diverse rechtspersonen door diverse landen of (niet-coöperatieve) rechtsgebieden afleggen en hoe ze vervolgens terechtkomen bij Stichting De Verre Bergen. Volgens een hoogleraar belastingrecht die in het artikel van de Volkskrant wordt opgevoerd, is deze constructie "een vrij agressieve manier van belastingontwijking".

¹ <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2023/de-geheimzinnige-familie-die-rotterdam-verrijkt-met-geld-dat-de-staatskas-wordt-onthouden-v744981/>

² <https://www.nrc.nl/nieuws/2023/07/16/goed-geld-uit-het-belastingparadijs-a4169807>

³ <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Reports/Document/18473fc6-7ed0-4420-826c-880a6f5a776d?documentId=de9d96eb-0aea-4c7f-a237-9025fa95b0ce>

Het komt er kort gezegd op neer dat alle investeringen van Stichting De Verre Bergen en aanverwante stichtingen in Rotterdam zijn gedaan met geld waarover geen belasting is afgedragen. De schatkist loopt zo een kwart van de jaarlijkse dividenden mis die met het aandeelhouderschap van HAL Holding N.V. bij de familie terechtkomen – door de auteur van het NRC-artikel geschat op tussen €100 en €250 miljoen per jaar.

Deze investeringen worden vaak gedaan in projecten die in nauw overleg met de gemeente Rotterdam tot stand zijn gekomen. In antwoord op voornoemde schriftelijke vragen van onze hand geeft het college hier ook rekenschap van. Zo gaat het bijvoorbeeld over uitvoering van de wettelijke taak tot huisvesting van statushouders, maar ook programma's als 'Moeders van Rotterdam' of het leerlingenvervoer van Buzz010.

We weten van sommige investeringen ook zelf waar Stichting De Verre Bergen zich in gemeentelijk beleid ophoudt, bijvoorbeeld bij vergroening van het Kokerplein of het in beheer nemen van Het Park.

In het artikel in de Volkskrant werd de burgemeester gevraagd wat hij van de fiscale constructies vond die door de familie achter het kapitaal van Stichting De Verre Bergen zijn opgetuigd, om zo belasting te ontwijken. De burgemeester antwoordde:

"Volstrekt irrelevant. Ik heb te maken met een man die ik kan bellen, een man die mij kan bellen, en als ik hem nodig heb, is hij er. (...) In zijn fiscale constructies heb ik mij niet verdiept, maar het is niet aan ons een moreel oordeel te vellen hierover."

Hierbij geldt dat 'een man' verwijst naar een van de leden van de vermogende familie.

We zijn allereerst benieuwd of de burgemeester dit na het lezen van het NRC-artikel – later in de tijd opgeleverd – nog steeds vindt. Daarnaast willen we weten wat het college van de fiscale constructies vindt en of hier volgens het college sprake is van belastingontwijking.

Hieronder volgen de vragen en daarbij onze antwoorden:

Vraag 1:

We zijn allereerst benieuwd of de burgemeester dit na het lezen van het NRC-artikel – later in de tijd opgeleverd – nog steeds vindt. Daarnaast willen we weten wat het college van de fiscale constructies vindt en of hier volgens het college sprake is van belastingontwijking.

Antwoord:

Wij kunnen niet vaststellen of het geschetste beeld in de artikelen compleet en juist is. Het is niet aan ons, maar aan het rijk en de inspectie, om een oordeel te vellen over hoe organisaties handelen binnen de bestaande, nationale wetgeving. Wij hechten wel aan de verbetering van de stad Rotterdam en het welzijn van haar inwoners. Hierbij hoort o.a. het faciliteren van filantropische stichtingen die charitatief werk willen doen.

Vraag 2:

Vindt de burgemeester het nog altijd volstrekt irrelevant dat er achter het kapitaal van Stichting De Verre Bergen fiscale constructies zijn opgetuigd waarmee afdracht van dividendbelasting wordt ontweken? Indien ja, waarom? Indien nee, waarom niet?

Antwoord:

Wij vinden het uiterst belangrijk dat organisaties zich aan de wet houden. Het gaat hier om twee stichtingen die veel geld in de stad willen investeren en niet om stichtingen waar een verdenking van criminele activiteiten op rust of waar signalen vanuit de autoriteiten bij ons van bekend zijn. Het is aan het rijk en de belastingdienst om te beoordelen of fiscale constructies wel of niet zijn toegestaan.

Vraag 3:

Kan de burgemeester uitleggen waarom hij geen moreel oordeel kan vellen over belastingontwijking?

Antwoord:

Het is niet aan de burgemeester om een moreel oordeel te vellen over hoe organisaties handelen binnen de bestaande, nationale wetgeving.

Vraag 4:

Vindt het college dat met de fiscale constructies van de vermogende familie sprake is van belastingontwijking, van geldstromen waarmee Stichting De Verre Bergen investeringen in Rotterdam doet? Met andere woorden, is het college het eens met de hoogleraar die gewag maakt van "een vrij agressieve manier van belastingontwijking"?

Antwoord:

We verwijzen u naar de beantwoording van vraag 1.

Tevens wordt gesteld:

'In het NRC-artikel laat de burgemeester het volgende weten, na wéér te zijn geconfronteerd met uitvoerig onderzoek naar de belastingontwijking van de familie achter het kapitaal van Stichting De Verre Bergen: "Enkel de schijn van belastingontwijking die nu rond deze twee stichtingen lijkt te ontstaan, is kwalijk voor de stad. Het doet geen recht aan het doel van deze initiatiefnemers en het goede voor de stad wat zij voor ogen hebben."'

Vraag 5:

Kan het college uitleggen wat zo kwalijk is voor de stad als door middel van onderzoeksjournalistiek de fiscale constructies voor belastingontwijking zichtbaar worden?

Antwoord:

Het is essentieel te benadrukken dat onderzoeksjournalistiek van belang is in onze democratische samenleving. De stelling van de burgemeester dat de schijn van belastingontwijking kwalijk kan zijn voor de stad, is gebaseerd op het idee dat de wijze waarop de filantropische stichtingen nu worden belicht, niet volledig recht doet aan de concrete bijdrage die zij bieden aan de stad en de bewoners daarvan. Dit kan leiden tot een verlies van vertrouwen in elkaar en de kans dat filantropische instellingen hun middelen daardoor niet langer in Rotterdam en haar inwoners willen investeren.

Vraag 6:

Begrijpen we goed dat het college het goed vindt dat particulieren belasting (proberen te) ontwijken als zij menen op eigenstandige wijze meer te kunnen doen voor de publieke zaak dan wat de overheid voor elkaar kan krijgen met het uitgeven van belastinggeld?

Antwoord:

Iedere burger en elke entiteit, privaat of publiek, heeft de plicht zich te houden aan de (belasting)wetgeving. Het college hecht groot belang aan fiscale wetgeving en het gebruik van belastinggeld voor het algemeen belang.

Vervolgens wordt gesteld:

‘Wij vinden belastingontwijking immoreel en het verschijnsel moet daarom keihard worden aangepakt. Primair ligt deze taak bij de wetgever. Maar er ligt óók een taak bij degenen die profiteren van de belastingontwijking. De fiscale constructies achter het kapitaal van Stichting De Verre Bergen zijn problematisch omdat de gemeente de rode loper uitrolt voor deze stichting en grif gebruik van gemaakt van het onbelaste kapitaal. Al eerder is uit de doeken gedaan dat er binnen de muren van de gemeente een ‘stuurgroep filantropie’ bestaat, bestaande uit topambtenaren en afgevaardigden van de stichting. In deze stuurgroep wordt richting gegeven aan de investeringen die de stichting in Rotterdam voornemens is te doen.’

Vraag 7:

Hoe vaak is deze stuurgroep bij elkaar gekomen sinds maart 2021, vanaf het moment dat u onze eerdere schriftelijke vragen heeft beantwoord?

Antwoord:

Deze stuurgroep is vanaf dat moment nog één maal bij elkaar gekomen. Zoals gebruikelijk is bij alle partijen die projecten of initiatieven hebben in de stad, wordt met vertegenwoordigers van Stichting Droom en Daad en Stichting De Verre Bergen op verschillende momenten en op verschillende niveaus gesproken.

Vraag 8:

Zijn er van deze samenkomsten gespreksverslagen c.q. notulen gemaakt? Indien ja, kunt u deze verslagen c.q. notulen openbaar maken? Indien nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja, deze kunnen verstrekt worden na de vraag om zienswijzen ten aanzien van de voorgenomen openbaarmaking van de aanwezige externe partijen conform de Wet open overheid.

Vraag 9:

Zijn eventuele gespreksverslagen c.q. notulen onderwerp van de Wet open overheid? Indien nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja.

Tevens wordt gesteld:

‘In voornoemde schriftelijke vragen geeft het college in antwoord op onze vraag over samenwerking met Stichting De Verre Bergen en aanverwante stichtingen een limitatieve

opsomming weer van de projecten waar de twee partijen nauw samenwerken. Het college geeft op dat moment geen volledige opsomming weer. Een volledige opsomming willen we graag ontvangen.'

Vraag 10:

Kunt u alle projecten, dan wel initiatieven of programma's, opsommen waarbij onbelast geld van Stichting De Verre Bergen wordt gebruikt en die in samenspraak met de gemeente tot stand zijn gekomen, al dan niet besproken in de stuurgroep? Te denken valt dus aan uitgaven gedaan voor Moeders van Rotterdam, Buzz010, vergroening Kokerplein, beheer van Het Park, maar ook Mentoren op Zuid of de aanvulling van de energietoeslag voor huishouden tussen 120% en 140% van het wettelijk sociaal minimum? Indien nee, waarom niet?

Antwoord:

De mate waarin de gemeente is betrokken verschilt per programma of initiatief en hangt af van de rol van de gemeente daarbij (vergunningverlening, verkooptransactie, sociaal-maatschappelijk initiatief etc.). Voor een overzicht van de initiatieven die Stichting De Verre Bergen in Rotterdam uitvoert, verwijzen wij u door naar de website van de stichting: [Programma's overzicht - Stichting De Verre Bergen Rotterdam](#). Overigens verwijzen we tevens naar de website van de Stichting Droom & Daad: [wat we doen \(droomendaad.nl\)](#). Ondanks dat dit niet wordt gevraagd in deelvraag 10, verwachten we dat u hiermee uw inzicht kunnen vergroten. Ons college kan niet beoordelen aan welke initiatieven door u benoemd 'onbelast geld' is gekoppeld.

Daarna wordt gesteld:

'Uit een eerder vrijgegeven gespreksverslag van een samenkomst van de stuurgroep van ambtenaren en afgevaardigden van Stichting De Verre Bergen en aanverwante stichtingen van vóór maart 2021 blijkt de burgemeester het volgende te hebben gezegd:

"Burgemeester waardeert de vernieuwende bril waarmee Pijbes naar de stad kijkt. De stad heeft grensverleggende ideeën nodig".

Hierbij geldt dat met 'Pijbes' de directeur van Stichting Droom en Daad wordt bedoeld.

In voornoemde beantwoording laat het college zich verder uit over Stichting Droom en Daad, een stichting die is verbonden aan Stichting De Verre Bergen en net als de moederstichting onder het mom van filantropie investeringen doet met geld waarover geen belasting is afgedragen. Wij vroegen of het klopt dat de burgemeester deze mening is toegedaan en of dit een oordeel is van het vermogen van de gemeenteraad om te komen tot grensverleggende ideeën. Het college antwoord hierop:

"Het klopt dat het college deze mening is toegedaan. Als gemeente staan wij altijd open voor nieuwe ideeën uit de stad zelf. Dit is geenszins een kwalificatie over de vernieuwende voorstellen die uw raad inbrengt en die ons college regelmatig omarmt."

In het NRC-artikel wordt de heer Pijbes opgevoerd, directeur van Stichting Droom en Daad en dezelfde persoon als die waarnaar de burgemeester in het genoemde gespreksverslag verwijst. Op de vraag van de auteur van het artikel over of het gewenst is de koers van de stad in achterkamertjes te regelen, antwoordt deze persoon:

"Er valt veel voor te zeggen om alles democratisch te besluiten, maar dan eindigt het toch vaak als een zesje."

Vraag 11:

Wat vindt het college van deze uitspraak? Beschouwt het college deze uitspraak als diskwalificatie van de overheid en van de gemeenteraad in het bijzonder om publieke doelen te kunnen bereiken?

Antwoord:

Wij hechten grote waarde aan de democratische rechtstaat. Ons college is het dan ook oneens met deze uitspraak en komt niet overeen met de zienswijze van het college.

Ook wordt gesteld:

'De directeur van Stichting Droom en Daad wijst er in hetzelfde vraaggesprek over een eventuele lacune in democratische controle op investeringen van zijn stichting vervolgens op dat de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen van vorig jaar dramatisch laag was, om er vervolgens de volgende uitspraak aan te verbinden:

"Dus ik zou de dames en heren [de Rotterdamse raadsleden, red.] ook een beetje willen waarschuwen."

We vinden het belangrijk te begrijpen wat hier feitelijk wordt gezegd. We achten het voor de gemeenteraad van belang te weten of de gemeente Rotterdam zich inlaat met derden die zich laatdunkend uitlaten over de kwaliteit van democratische besluitvorming. Als we de uitspraak van de directeur namelijk vrijelijk interpreteren, wordt er zoveel gezegd als dat de gemeenteraad haar volksvertegenwoordigende taak niet goed invult en de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen daarvan het gevolg is.'

Vraag 12:

Weet u wat de directeur van Stichting Droom en Daad met deze uitspraak probeerde te zeggen? Indien nee, bent u gezien uw nauw contact met de stichting bereid te achterhalen wat hier wordt bedoeld?

Antwoord:

Het is niet aan ons om uitspraken van derden te duiden.

Vervolgens wordt gesteld:

'Wij hebben op 16 juli 2020 de motie 'Belastingontwijking is onethisch' ingediend. Afdoening van deze motie hebben we geagendeerd voor bespreking later dit jaar. Het doel van de motie is geweest om te zorgen dat de gemeente zich niet abusievelijk inlaat met partijen die eigen geld investeren in gemeentelijke plannen als zij bewust belasting ontwijken, zoals wordt gedaan door de vermogende familie achter het kapitaal van Stichting De Verre Bergen. Voor dat doel heeft de gemeente een werkwijze in het leven geroepen die in de afdoening wordt uitgelegd. In het NRC-artikel wordt gemeld dat de werkwijze – het 'protocol' volgens een woordvoerder van de gemeente – niet van toepassing is op de belastingontwijking achterliggend aan het kapitaal van Stichting De Verre Bergen en aanverwante stichtingen omdat "geen bijdrage aan gemeentelijke investeringsplannen" wordt geleverd.'

Vraag 13:

Kunt u uitleggen waarom de werkwijze – het protocol – niet van toepassing is? Wat beschouwt u als investering waarvoor de werkwijze wél van toepassing is?

Antwoord:

Het genoemde 'protocol' is de toepassing van het door uw raad vastgestelde beoordelings- en afwegingskader voor investeringen (zie bijlage 2 van de Beleidsnota Investerings Rotterdam 2020). De beleidsnota is gericht op het eigen investerend vermogen van de gemeente, waaronder de reguliere investeringsruimte en de bijzondere investeringsruimte (erfpachtbaten en verkoopopbrengsten Eneco). Het beoordelings- en afwegingskader wordt gehanteerd bij het opstellen van het jaarlijkse investeringsvoorstel waar uw raad over besluit. Onderdeel van de afweging is een ethische toets met als voorwaarde dat "partijen die financieel bijdragen hun geld op ethische wijze verkregen hebben". Bij geen van de investeringsplannen die opgenomen zijn in de investeringsvoorstellen van 2021, 2022 of 2023 levert Stichting De Verre Bergen en/of Stichting Droom en Daad een financiële bijdrage.

Vraag 14:

Hoe moeten wij de wens formuleren om te zorgen dat de belastingontwijking van het kapitaal van deze stichtingen wél kan worden geschaard onder de werkwijze?

Antwoord:

Het beoordelings- en afwegingskader voor investeringen – inclusief ethische toets – is en blijft onverkort van kracht bij het toetsen van investeringsplannen die voor dekking vanuit de reguliere investeringsruimte, bijzondere erfpachtbaten of Enecomiddelen in aanmerking komen.

Vervolgens wordt gesteld:

'In het NRC-artikel wordt gesteld dat tot tweemaal toe door een medewerker van de gemeente Rotterdam is getracht de stichtingen De Verre Bergen en Droom en Daad onder de loop te nemen door middel van een zogenoemde Bibobtoets, op basis van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen. De gemeente legt op haar website uit waar de wet voor is bedoeld en hoe deze in Rotterdam wordt toegepast. In het geval van de genoemde stichtingen was er vanuit de gemeentelijke organisatie het volgende in gang gezet. Directie Veiligheid van de gemeente wilde een Bibobtoets om een vastgoedtransactie te kunnen beoordelen op integriteit. Hierbij werd een gemeentelijk object verkocht aan Stichting Droom en Daad. Volgens het artikel bestaat er een advies van de directie waarin een dergelijke toets als 'wenselijk' is aangemerkt. In een tweede geval zag een medewerker van het cluster Stadsontwikkeling aanleiding voor een Bibobtoets bij de verkoop van vijftien woningen en winkels aan Stichting De Verre Bergen. In beide gevallen ging de Bibobtoets niet door. De toetsen zijn tegengehouden door directiebesluiten, of in ieder geval: van hogerhand.'

Vraag 15:

Mogen wij alle stukken ontvangen die verband houden met de aanvraag en afwijzing van de Bibobtoetsen, dus adviezen over wenselijkheid van een dergelijke toetsen, aanleidingen of vermoedens die op papier zijn gezet, alsmede de formele afwijzingen voor zulke toetsen? Indien nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja, deze zijn (geanonimiseerd) als bijlage toegevoegd.

Vraag 16:

Zijn deze stukken onderwerp van de Wet open overheid? Indien nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja.

Vraag 17:

Is het gebruikelijk dat de gemeente Bibobtoetsen tegenhoudt, als een medewerker van diezelfde gemeente goede aanleiding ziet of het wenselijk acht deze toetsen uit te voeren?

Antwoord:

Het is niet gebruikelijk dat er wordt afgeweken van een standaardprocedure, echter 'tegenhouden' is in onze optiek niet aan de orde geweest. De Wet Bibob heeft een preventief karakter en is bedoeld om te voorkomen dat de overheid ongewild criminele activiteiten faciliteert door bijvoorbeeld vergunningen of subsidies te verstrekken of vastgoedtransacties aan te gaan. Blijkens de Memorie van Toelichting van de Wet Bibob zijn de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit belangrijke uitgangspunten van de wet. De gemeente dient nadrukkelijk eerst de mogelijkheden te benutten die de reguliere wetgeving biedt. Het Bibobinstrumentarium moet worden gezien als een ultimum remedium.

Voor de gemeente Rotterdam geldt tevens de beleidslijn; de Toepassing Wet Bibob Rotterdam 2015 (15bb6860). Daarin wordt gesteld dat er

- een balans dient te zijn tussen de inzet van het Bibobinstrumentarium en overige belangen die de gemeente dient te behartigen zoals het mogelijk maken van investeringen in de stad, het faciliteren van ondernemers en andere partners en het verminderen van regeldruk.
- Het instrument vooral wordt ingezet waar de kans dat zich criminele activiteiten voordoen het grootst is. Door het Bibobinstrumentarium risicogericht in te zetten worden de administratieve lasten voor ondernemers beperkt en worden bonafide ondernemers zoveel mogelijk ontzien. Zie de Kadernota Vastgoed (18bb928) voor aanvullende indicatoren waarbij eerder wordt overgegaan tot een Bibobonderzoek.

Het mandaat is bij de directie van Stadsontwikkeling belegd om een afweging te maken tussen (gevraagde en ongevraagde) adviezen van ambtenaren over het al dan niet uitvoeren van een Bibobtoets en de uitgangspunten zoals hierboven benoemd. Samenvattend luidt het antwoord dus dat er bij een aantal verkopen inderdaad ambtelijke adviezen zijn geweest om Bibobtoetsen uit te voeren, maar dat de bredere afweging binnen het ambtelijke mandaat heeft plaatsgehad en dat er uiteindelijk geen Bibobtoets heeft plaatsgevonden.

Tot slot is het belangrijk te vermelden dat de wet Bibob in tranches gewijzigd is; de eerste tranche in 2020 en de tweede in 2022. In aansluiting op de wijzigingen van de wet Bibob, zal nieuw Rotterdams beleid worden vastgesteld. Daar wordt uw raad begin 2024 nader over geïnformeerd.

Vervolgens wordt door de vraagsteller gesteld:

'In het NRC-artikel wordt een directiebesluit van 16 november 2022 opgevoerd, waarover in verband met de afwijzing van de aanvraag van een Bibob-toets het volgende staat vermeld: *"Stichting De Verre Bergen is een bekende partij van de gemeente en is recent nog gescreeend"*.

Vraag 18:

Bent u bereid de screening te delen met de gemeenteraad en als aanhangsel toe te voegen aan de beantwoording van deze schriftelijke vragen?

Antwoord:

Ja, hieronder de screening met betrekking tot de verkoop van Fenix-2 aan Stichting Droom en Daad en de verkoop van Batavierenstraat 15-35 aan Stichting de Verre Bergen.

Bibob-Toets

In de overeenkomst is het Bibob-artikel opgenomen waarbij de Gemeente is bevoegd om ter zake van Contractant een Bibob-toets uit te voeren dan wel te doen uitvoeren. Indien de uitkomst van de Bibob-toets daartoe aanleiding geeft kan de overeenkomst door de Gemeente ontbonden worden.

Voorts ziet Directie Veilig "vanuit het oogpunt van een mogelijk integriteitsrisico, geen aanleiding om nader Bibob-onderzoek te doen naar (de bestuurders van) Droom & Daad of Verre Bergen".

Screening

Directie Veilig heeft aangegeven geen bezwaar tegen levering van de onroerende zaak.

De Stadsmanier en Gebiedsnetwerker van het betreffende gebied hebben geen bezwaar tegen deze transactie.

Vervolgens wordt gesteld:

'Eerder hebben wij u gevraagd om een overzicht van alle vastgoedobjecten die door de gemeente in de loop der jaren zijn verkocht aan Stichting De Verre Bergen of aanverwante stichtingen. Mede naar aanleiding van het NRC-artikel wensen wij een compleet historisch overzicht van alle vastgoedtransacties tussen gemeente enerzijds en de genoemde partijen anderzijds.'

Vraag 19:

Welke vastgoedobjecten zijn door de gemeente verkocht aan Stichting De Verre Bergen, Stichting Droom en Daad of andere aanverwante stichtingen die worden gevoed met kapitaal vanuit de vermogende familie die belasting ontwijkt? Kunt u in dit historische overzicht de jaartallen van de vastgoedtransacties vermelden?

Antwoord:

Hierbij een lijst van vastgoedobjecten en grond die door de gemeente verkocht is aan Stichting De Verre Bergen en Stichting Droom en Daad en de locaties waarover gesprekken lopen. De overige kwalificaties in die zin, als "de stichtingen worden gevoed met kapitaal vanuit de vermogende familie die belasting ontwijkt", laten we voor rekening van vraagsteller.

Jaar	Locatie	Stichting	Gebruik
2017	Batavierenstraat 15-35	De Verre Bergen	Kantoorruimte voor o.a. Rotterdam Vakmanstad en The Ocean Cleanup
2018	Fenix-2	Droom en Daad	Landverhuizersmuseum
2020	Angelso 80	De Verre Bergen	Tijdelijk schoolgebouw het Epos
2021	Schiemond 50	Droom en Daad	Schrijvershuis
2021	Meyenhage 411	De Verre Bergen	Maatschappelijk gebruik
2022	Pakket woningen en winkels/kantoren aan de Baarlandhof, Plein 1953 en Slinge	De Verre Bergen	Divers maatschappelijk gebruik op niet-commerciële basis
2022	Baden Powellaan 2	Droom en Daad	Parkpaviljoen
N.t.b.	Noordmolenweg 25m ² grond	Droom en Daad	Muziekwerf
N.t.b.	Kleiweg Weiland	De Verre Bergen	Stichting Maaszicht: zorgen en begeleiding aan jongeren van 17 tot 23 jaar
N.t.b.	Slinge 303	De Verre Bergen	Definitief schoolgebouw Het Epos

NB: hier is de recente aankoop van pakhuis Santos door Stichting Droom en Daad niet in opgenomen, omdat het geen verkoop van gemeentelijk vastgoed betreft. Overigens heeft Stichting Droom en Daad het pakhuis in eeuwigdurende erfpacht aan Fotomuseum verpacht waarmee het behoud van het museum voor Rotterdam is geborgd.

Tot slot wordt gesteld:

'De twee artikelen in de Volkskrant en NRC hebben nauwgezet uiteengezet dat er sprake is van belastingontwijking, in het geval van het kapitaal van Stichting De Verre Bergen. Met dat kapitaal worden onder het mom van filantropie en zogenoemd voor de 'goede zaak' investeringen gedaan in Rotterdam. De investeringen worden besproken in een stuurgroep van gemeenteambtenaren en de stichting. Er worden gemeentelijke doelen mee ondersteund en projecten mee uitgevoerd die tevens onderdeel zijn van het werk van de gemeente. Er wordt gemeentelijk vastgoed van gekocht.'

Vraag 20:

Vindt u het wenselijk dat de gemeente Rotterdam in haar doelenrealisering mede afhankelijk wordt van kapitaal dat onbelast is, als gevolg van belastingontwijking?

Antwoord:

In de eerste plaats is het van belang te zeggen dat de gemeente in haar doelenrealisering niet afhankelijk is of wordt van filantropie. Filantropische instellingen verzorgen doorgaans initiatieven die overwegend goed passen binnen de beleidswensen van gemeente. Het is wel zo dat als dergelijke filantropische instellingen geen bijdragen meer leveren, er minder projecten worden gerealiseerd en er minder hulpbronnen zijn voor Rotterdammers die het moeilijk hebben.

Ten tweede willen wij vermelden dat bij een aantal grondtransacties met Stichting Droom en Daad sprake is van verkoop in erfpacht. Daarbij worden filantropische gebruiksdoelstellingen expliciet benoemd om (de schijn van) speculatie te voorkomen. Ook heeft de gemeente voor strategische objecten een eerste recht van terugkoop. Dat is bijvoorbeeld het geval bij Fenix-2 en Veerhuis.

Tot slot verwijzen wij u naar het antwoord op vraag 1 als beantwoording op uw stelling over 'onbelast kapitaal'.

Vraag 21:

Vindt u het wenselijk dat de gemeente zakendoet met een stichting waarvan het kapitaal onbelast is, als gevolg van belastingontwijking? Indien ja, waarom? Indien ja, wat gaat er vanaf nu veranderen in uw verstandhouding met Stichting De Verre Bergen? Indien nee, waarom vindt u belastingontwijking geen probleem?

Antwoord:

Zie het antwoord op de vragen 1 en 2.

De secretaris,
" "
V.J.M. Roozen

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

1. Bijlage bij beantwoording schriftelijke vragen 23bb5076 ter beantwoording van vraag 15